

# Élménypályázat

2023.

## Szabadidős tevékenység támogatása gyermekotthoni csoportok részére

### KIRÁNDULÁS A HATÁROKON TÚLRA

#### Csillagösvény túra

##### A célcsoport bemutatása

A gyermekvédelmi gondoskodás vagy más kifejezéssel állami gondoskodás keretei közt nevelkedő gyermekek életében akkor jelenik meg a gyermekvédelmi szakember, amikor a család valamilyen okból nem működik megfelelően. A hátrányos, még inkább a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH-s) jó esetben a jelzőrendszer valamely tagjának bejelentése nyomán az alapellátás (gyermekjóléti szolgálat) látóterébe kerül. Amennyiben az alapellátás családgondozója képes hatékony munkát végezni, a jelzést kiváltó probléma helyben, a családban, a család együttműködésével orvosolható, így a gyermek továbbra is családjában, szüleivel, testvéreivel nevelkedhet. Az alapellátás gondozásában levő családok nagyrészt többgenerációs együttélés figyelhető meg, így a probléma megoldásában nemcsak a szülők, gyermekek, hanem a nagyszülő bevonására is számíthat a szakember. Amennyiben az alapellátás nem éri el célját, a gyermeket a gyámhatóság kiemeli családjából, először befogadó otthonban, majd 30 nap elteltével szükségletének megfelelően lakás- vagy gyermekotthonban, különleges gyermekotthonban, esetleg speciális gyermekotthonban helyezi el. Az utógondozó otthonban nevelkedő fiatal felnőttek már nagykorúságuk előtt is gyermekvédelmi gondoskodásban voltak.

A gyermekotthonba kerülés nagyon nagy trauma a bekerülő gyermekeknek. Sokuknál előfordul a szorongás. Többen önmagukat okolják a bekerülés miatt, azt gondolják, ők nem viselkedtek jól, pedig az ok a szülők elhanyagoló életmódja, esetleg a lakhatás, élelem hiánya és az ebből fakadó szülői deviancia. Az ide vonatkozó jogszabály szerint gyermeket a családjából anyagi okból kiemelni nem szabad. Azt azonban ne felejtsük el, hogy a pénzügyi, csak a problémák kiinduló pontja általában, a gyámhivatali beavatkozásra a pénzügyi hiányból adódó következmény – veszekedések, alkoholizálás stb. – miatt kerül sor.

A Gyermekotthonba kerülő gyermeknek meg kell küzdeni saját maga elfogadtatásával, a társainak, nevelőinek az elfogadásával. Emellett el kell fogadnia egy olyan szokásrendszert, ami feltehetően nagyban különbözik az otthon megszokottól. Bármennyire is próbál a gyermekotthon családpótló lenni, azt maximálisan helyettesíteni soha nem lesz képes. Ezért

is az egyik legfontosabb feladata a gyerekvédelemnek a családgondozás, a gyermek családjának olyan mértékű segítése, hogy kevesebb-több idő elteltével a gyermek hazagondozható lehessen.

A szocializáció, a személyiség kialakulása:

Az ember szocializációjának elsődleges színtere a család. A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek pont ezt a színtért veszítik el. Az emberi személyiség kialakulásának, fejlődésének, stabilitásának alapja az autonómia érzése, az egyén önrendelkezési képessége, a külvilágba vetett bizalom szempontjából. Ha megvan ez a bizalom, az egyén mer viselkedést kezdeményezni, hiszen érezni, tudni fogja – már nagyon kicsi korában -, hogy a világ reakciói őérte történnek, számíthat azokra – később pedig, ahogy cseperedik -, hogy kialakulnak benne azok a készségek, amelyek a világ reakcióinak értelmezéséhez, a tapasztalatok beépítéséhez szükségesek a személyiségébe. Ha biztosan érzi magát, ki meri próbálni a különböző viselkedésformákat, felmeri fedezni a világot, a határokat, - ekkor és csak ekkor lesz képes a fejlődésre.

A gyermek megfelelő viselkedési normák elsajátításához fontos, hogy határokat szabjunk. Csak akkor fogja magát biztonságban érezni és a megadott határokon belül felszabadultan élni. Amennyiben nem szabjuk meg ezeket a határokat, nem tudja a „mihez tartást”, így minden kezdeményezése bizonytalan lesz, nehezen találja meg önmagát. Állandó és egységes határok megszabása a szülők feladata, ezért is fontos a gyermek családban nevelkedése. A gyermekotthonban legalább 7 felnőtt szabja meg ezeket a határokat. Nem meglepő ezért, hogy időnként a határok változnak, így a gyermeket bizonytalanságban tartják. Komoly szakmai feladat, hogy minden felnőtt egységes normák szerint végezze munkáját, a gyakorlat azt mutatja, ez nagyon ritkán valósul meg, a legnagyobb odafigyelés, szakmai egység megteremtése mellett, hiszen minden gyerekfelügyelő, nevelő, szakmai vezető és gyám a személyiségével is dolgozik, így a különbözőségük is áthatja munkájukat.

A gondozott gyermekek jellemzői:

- Negatív énképpel rendelkeznek, azaz alapvetően rossznak tartják magukat.
- Sérült az autonómia-élményük, azaz hiányzik az az élményük, hogy ha tesznek valamit, az hatással van a környezetükre.
- A környezeti normákat, szabályokat nem teszik magukévá, nem válik náluk belsővé, így folyamatos külső kontrollra van szükségük. A folyamatos visszajelzésnél a szakemberek felelőssége az egységes elvárás, amely családban szintén könnyebben megoldható.
- Nagyon fontos számunkra a környezeti stabilitás, ez lehet csak az alapja kisiklott életük rendbetételének. Sajnos gyakran előfordul, hogy valamely okból a gyermek gondozási helyét meg kell változtatni (szükséglet megváltozása, nevelőszülőttől való visszakerülés, lakcímváltozás stb.), ez újabb trauma, az addig elért fejlődés leállhat, visszafordulhat
- gyakoriak az önpusztító magatartásformák (alkohol, cigaretta, kábítószer, öngyilkosság)

A serdülőkor kitüntetett időszak a deviáns viselkedés megjelenése, valamint a rizikómagatartásformák megszilárdulása szempontjából.

A Gyermekvédelmi Központban nevelkedő gyermekek és fiatal felnőttek statisztikai jellemzői: 16 telephelyen 28 gyermekcsoportban élnek az állami gondoskodás keretei között nevelkedő kiskorúak és fiatal felnőttek. Férőhelyek száma 303 fő.

A gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő gyermeket a Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság vizsgálja meg, és tesz javaslatot a gyámhivatal felé a szükséglet szerinti elhelyezésére.

Szükségletek:

- otthont nyújtó – a gyermek teljesen egészséges és magatartás probléma sincs vele
- különleges – kora miatt, ha 0-3 éves
- különleges – tartós betegség, valamely fogyaték esetén
- speciális – magatartás probléma, pszichés betegség, pszichoaktív szerhasználat
- utógondozói ellátás – nagykorú

Az állami gondoskodásban élő gyermekek és fiatalok a társadalom periferiájáról, szociális problémákkal küszködő családokból kerülnek ki. Már kicsi gyermekkorukban súlyos családi drámák, konfliktusok szenvedő részesei. Életük gyakori velejárója az elhanyagoltság, a szeretethiány, az érzelmi sivárság, és az alacsony kulturális szint.

Állandó tanulmányi nehézségekkel küszködnek, mivel a traumák okozta lelki terhek miatt kisebb a teljesítőképességük a normál családban élőkéhez képest.

A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek nagy része jövőkép nélkülicsaládból kerül a gyermekotthonba. A szülők munkanélküli életmódja nem alakítja ki bennük a kötelességtudatot, a napi kötelező feladatok –iskolába, munkába járás –elfogadását. A gyermekek és fiatal felnőttek érdeklődésének felkeltése különbözőprogramok iránt komoly felkészülést kíván a szakemberektől. Legtöbbjük nem rendelkezik semmiféle jövőképpel, mindig a jelenre koncentrálnak. Nem képesek a jövőjük érdekében előre gondolkodni, a megfelelő lépéseket megtenni, hogy leendőcsaládjuk, gyermekeik ne kövessék majd az ő sorsukat. Legtöbb esetben a direktinvitálással nem érjük el a célt, a felkínált program nem lesz vonzó számunkra.

A gondozási helyen kialakított közösségi tereken kialakuló kötetlen beszélgetések, színes **szabadidős programok** során tud a szakember olyan mélységű kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel és fiatalokkal, melynek során számukra vonzóvá válik a szakemberrel való tartalmasszabadidő eltöltés. A szabadidős tevékenységek támogatják az intézmények munkáját abban, hogy a gyerekekre irányuló gondoskodó, védelmező, kompenzáló funkcióikat teljesíteni tudják. Ezért is fontos a szakemberek képzése, mert megfelelőképzettség és tudás nélkül nem képesek kellő hatékonysággal kezelni a fentiproblémákat.

Nagyon sok esetben egészen más tevékenység – elsősorban kézműves délutánok, művészet- vagy meseterápiás foglalkozások, kirándulások - alkalmával kerül sor gyermekekkel és fiatalokkal olyan beszélgetésekre, mely a jövőjükéről szól.

Szükséges az egyéni és társas kompetenciák kialakítása, személyes- és társas készség, és képességfejlesztés, felelősségérzet önmagáért és a környezetéért, valamint az asszertív kommunikáció elsajátítása.

## **A TERVEZETT PROGRAM BEMUTATÁSA:**

### **KIRÁNDULÁS A HATÁROKON TÚLRA – Csillagösvény túra**

Az itt élő gyermek élete traumákkal és nehéz élethelyzetekkel terhelt. Már gyermekkorban sok olyan dolgot cipelnek a „tarisznyájukban”, amelyet a felnőttek is nehezen bírnak el. A közös programok és az azok során kialakuló bensőséges helyzetek segítenek feldolgozni nehézségeiket, és belső erőforrásaikat mozgósítva felülemelkedhetnek életük nehézségein, kapcsolódva önmagukhoz, munkába fogva a belső erőt.

A saját világunkat csak úgy tudjuk felfedezni és megismerni, ha minél több csatornán keresztül fogadjuk be a minket körülvevő élményeket. Célunk a személyiség harmonikus, komplex fejlesztése és támogatása.

A csoport tartós együttléte, a közösen átélt élmények segítik a szorongó, bátortalan gyermekeket, akiknek nehézséget okoz a társakkal való kapcsolódás. Jellemző rájuk, hogy a különböző, számukra kihívást jelentő élethelyzetekből, feladatokból gyakran kihátrálnak. Belső bizonytalanságuk túlzott féltékenységben, de ingerlékenységben és viselkedésproblémákban is megnyilvánulhat. A szorongást szomatikus tünetek is kísérhetik, mint fejfájás, hasfájás, alvásproblémák.

Szeretnénk, ha mindezekre a gondokra, az ezekkel való megküzdésre muníciót kaphatnának gyermekeink egy Erdélyben megszervezésre kerülő és megvalósuló kiránduláson.

Résztevők: 25 FŐ ÁLLAMI GONDOSKODÁSBAN ÉLŐ GYERMEK

5 fő gyermekvédelmi szakember kísérőként

---

ÖSSZESEN: 30 fő

A gyermekvédelmi szakember jelenlétére a gyermekek speciális helyzete, kiszolgáltatott volta miatt elengedhetetlenül szükség van.

### **Útiterv**

Győr - Torockó (szállás a Gyopár Panzióban) – kirándulások csillagtúra-szerűen – Győr

Kirándulási helyszínek.

- 1. nap odautazás**
- 2. nap Torockó, túra a Székelykőhöz**
- 3. nap Tordai hasadék**
- 4. nap Tordai sóbánya**

**5. nap Kolozsvár**

**6. nap Vajdahunyd vára**

**7. nap hazautazás, útba ejtve Temesvár**

### **Tervezett időpont**

2023. szeptember 11-17-ig 7 nap 6 éjszaka

### **Elérni kívánt hatások:**

A csoport várható hatásai: kiegyensúlyozottabb, harmonikusabb gyermekek, lelki egészség megőrzésének támogatása 25 kisgyermek esetében.

1. megnyitni a személyiséget, a gyerekek képessé váljanak arra, hogy a valós világhoz jobban kapcsolódjanak
2. Önmagukhoz, saját belső világukhoz is jobban tudjanak kapcsolódni
3. A közösséghez is könnyebben tudjanak kapcsolódni, a program közösségteremtő erővel bír, egymás támaszai lehetnek a közösen megélt élmények által
4. Érzelmi intelligencia fejlődjön
5. Megküzdő képesség fejlesztése
6. Szorongás csökkenése
7. Negatív érzelmek feldolgozása